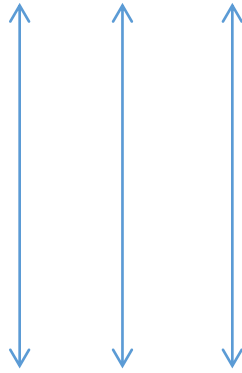

बहुदरमाई नगरपालिकाको दशौं नगर सभा
आ.ब. २०८०/०८१

नीति तथा कार्यक्रम

बहुदरमाई नगरपालिका, बहुअरी पिडरी, पर्सा

२०८०/०३/०४

बहुदरमाई नगरपालिकाको दशौं नगर सभा
आ.ब. २०८०/०८१
को नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तुतकर्ता : श्री सुष्मा कुमारी कुशवाहा
नगर उप-प्रमुख

बहुदरमाई नगरपालिकाको नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नगरसभाका सदस्यज्यूहरू तथा यस सभामा उपस्थित सबै महानुभावहरू, सर्वप्रथम म यस बहुदरमाई नगरपालिकाको नगर सभाको दशौं अधिवेशनमा यहाँहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । नेपालमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पश्चात सङ्घीय इकाईहरू क्रियाशिल भई सङ्घीय शासन व्यवस्था निरन्तर रूपमा स्थिरता तर्फ अग्रसर भइरहेको सुखद अवस्थामा यस बहुदरमाई नगरपालिकाको सामाजिक आर्थिक रूपान्तरणको ध्येय लिएर तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित छु । यस अवसरमा म नेपालमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना तथा मुलुकको समृद्धि र अग्रगमनका लागि विभिन्न काल खण्डमा भएका ऐतिहासिक जनअन्दोलन, राजनीतिक क्रान्ति, जनयुद्ध र मधेश अन्दोलन लगायत बलिदानीपूर्ण सङ्घर्षमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात शहीदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । नेपालको सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधिनता र स्वाभिमानको रक्षाको लागि त्याग र नेतृत्व गर्नुहुने अग्रज श्रद्धेय नेतागणसहित सम्पूर्ण नेपाली जनतामा हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

बहुदरमाई नगरवासीको जनजीवनमा सकारात्मक परिवर्तनको अनुभूति गर्ने गरी स्वच्छ, सुन्दर, सुरक्षित र समृद्ध नगर बनाउन हामी कटिबद्ध छौं । यसका लागि अगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमको प्रमुख प्राथमिकतामा शहरी पुर्वाधार निर्माण, कृषि विकास, पर्यटन प्रवर्द्धन, आधुनिक तथा व्यवसायिक शिक्षा, सर्वसुलभ, गुणस्तरीय र पहुँचयोग्य स्वास्थ्य सेवा, उधमशीलता विकास तथा रोजगारी प्रवर्द्धन, सूचना प्रविधिमा आधारित कागजरहित सेवा प्रवाह र यातायात व्यवस्थापन रहेका छन् । यी प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरूलाई लक्षित गरी अगामी आ.ब. को बजेट तर्जुमा गरिनेछ । यसका साथै यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि सङ्घ र प्रदेश सरकार, निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय विकास साझेदार र अन्य सबै सरोकारवालारूसँग सहकार्य र साझेदारी प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको जगमा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पुरा गर्न स्थानीय सरकारको भूमिका महत्वपूर्ण छ । विकासका लाभहरूलाई समानुपातिक, समावेशी र न्यायोचित तरीकाले वितरण गरी लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थालाई स्थानीय

स्तरदेखि नै संस्थागत विकास गर्नमा स्थानीय तहको नीति, कार्यक्रम र बजेटले महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको हुन्छ। यस नगरपालिकाले आफ्नो नीति, योजना र बजेटलाई मार्गदर्शन गर्न-

“बहुदरमाई बासीको रहर

स्वच्छ, सुन्दर, सुरक्षित र समृद्ध नगर”

भन्ने दीर्घकालिन सोच लिएको छ। यही सोचलाई पुरा गर्ने गरी नगरपालिकाले आफ्नो लक्ष्य, रणनीति र प्राथमिकताहरू निर्धारण गर्नेछ।

संविधानमा उल्लिखित मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, दिगो विकासको लक्ष्य, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले गर्नु भएको चुनावी घोषणापत्रहरू, संघ र प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, नगरबासीको आवश्यकता र अपेक्षा, राजनीतिक दल र नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरूलाई समेत आत्माबोध गरी प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ।

● नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम:-

१. नगरलाई दिगो, सुरक्षित, सफा र व्यवस्थित नगरको रूपमा विकास गर्न वृहत शहरी विकास गुरुयोजना र आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा गरिनेछ।
२. नगरका सबै वडा र टोललाई पक्की सडक सञ्जालसँग जोडी आवगमनलाई सहज बनाइनेछ।
३. सङ्घीय सरकारका मन्त्रालय र प्रदेश मन्त्रालयसँग आवश्यक सहकार्य गरी सडक स्तरोन्नतीको कार्य गरिनेछ।
४. नगरभित्र नाला तथा कल्भर्ट निर्माणका कार्यलाई प्राथमिकता दिई पुराना नाला तथा कल्भर्टहरूलाई जिर्णोधार गरी सुचारु गरिनेछ।
५. आकस्मिक मर्मत संभारको लागि मर्मत संभार कोषको व्यवस्था गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
६. यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको ऐलानी, पर्ती तथा अन्य सार्वजनिक जग्गा, धार्मिक साँस्कृतिक सम्पदा लगायतका सार्वजनिक स्थानको संरक्षण गर्ने तथा सार्वजनिक स्थान र सडकको क्षेत्राधिकार भित्र भएको अतिक्रमन र राखिएका व्यक्तिगत सामग्री हटाइने नीति लिइने छ।
७. निर्माण सामग्री र कच्चा पदार्थको नगरस्तरीय मापदण्ड निर्धारण गरी पूर्वाधार निर्माणमा गुणस्तर कायम गरिने छ।
८. यस नगरपालिका भित्र भवन निर्माण मापदण्ड कडाईका साथ लागू गरिनेछ। नगरपालिकाबाट स्वीकृत भएको नक्साको डिजिटাইजेशन गर्नुका साथै नक्सा पास गर्दा डिजिटल प्रविधिको प्रयोग गर्न आवश्यक प्रकृया अघि बढाइनेछ। घर नक्सा अभिलेखिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।
९. नगरका पोखरीहरूको जिर्णोधार गरी रमणीय पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरी बहुउपयोग गर्ने नीति लिइने छ।
१०. सिचाईका मुहानहरू सुक्दै गएको वर्तमान अवस्थामा कृषकहरूको हकहितलाई ध्यानमा राखी सिचाई बाँध तथा पैनीहरूको मुहान संरक्षण, मर्मत संभार गरी परम्पगत सिचाई प्रणालीको संरक्षण गरिनेछ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको बजेट यस कार्यको लागि परिचालन गरिनेछ।

११. सबै वडाहरूमा कृषि लाईनको विस्तार तथा आधुनिक सोलर पम्पको व्यवस्था गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ। कृषि प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने कृषि विधुत मिटरको ४०% महशुल नगरपालिकाले ब्यहोर्ने नीति लिइनेछ।
१२. कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई ब्यवसायिक कृषि प्रणालीमा रुपान्तरण गर्ने नीति लिइने छ। यसका लागि किसानलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने समयमै उन्नत बीउ विजन, मल, प्राविधिक सेवा तथा अन्य आवश्यक सामग्रीहरूको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नुका साथै वस्तुपरक आधारमा अनुदान सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।
१३. पशुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि प्रभावकारी पशु सेवा कार्यक्रम, नश्व सुधार कार्यक्रम तथा अनुवाशिक श्रोतहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ।
१४. बहुदरमाई नगरपालिका क्षेत्रभित्रका किसानहरूका साना तथा ठुला पशुहरूको विमा गर्ने नीति लिइनेछ।
१५. यस नगरपालिकाभित्रका परम्परागत सीप तथा उधमको प्रबर्द्धन, व्यवसायीकरण एवं बजारीकरणलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
१६. बैदेशीक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिको सामाजिक विप्रेषणलाई पहिचान र प्रमाणिकरण गरी उधमशिलता विकासमा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ।
१७. युवा उधमीलाई स्वदेशमा उधम गर्न आकर्षित गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक प्रोत्साहनको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१८. यस नगरपालिकामा एक घर एक रोजगारको नीति लागु गरिनेछ। यसका लागि आर्थिक रुपमा सक्रिय उमेरका नागरिकलाई स्थानीय उधम र व्यवसायमा आबद्ध गरी रोजगारी तथा स्वरोजगारीको अवसर सिर्जना गरिनेछ।
१९. यस नगरपालिकाको वडा न. २ मा प्रस्तावित ग्राम उधोग स्थापनाको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ।
२०. लघु, घरेलु तथा साना उधोगहरूको प्रबर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ। स्थानीय उत्पादनलाई गुणस्तरीय र प्रतिस्पर्धी बनाउन प्रोत्साहनको ब्यवस्था गरिनेछ।
२१. स्थानीय समुदाय तथा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी आर्थिक विकास तथा पर्यटन क्षेत्रमा योगदान पुर्याउने होटेल, रेष्टुराँ, बजार एवम अन्य व्यापार व्यवसायहरूलाई सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
२२. उधोगी, व्यवसायी तथा स्थानीय समुदायसंगको सहकार्यमा स्थानीय सामाजिक र साँस्कृतिक परिवेश अनुसार मेला, महोत्सव र हाटबजारको आयोजना गरि बजार तथा व्यवसाय प्रबर्द्धन गरिनेछ।
२३. स्थानीय ब्यापार र उधोग ब्यवसायलाई नगरपालिकामा दर्ता हुन प्रोत्साहन गर्न निजी क्षेत्रका संघ संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ।
२४. पर्यटन प्रबर्द्धनको माध्यम बाट स्थानीय जनताको जीवनस्तर उकास्न यस नगरपालिकालाई धार्मिक तथा साँस्कृतिक पर्यटकीय नगरीको रुपमा विकास गरिनेछ। बहुदरमाई मन्दिर, तिलावे ब्यारेज लगायत अन्य संभावित स्थानलाई पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्न आवश्यक पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
२५. यस नगरपालिकाको ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक महत्वका सम्पदा लगाएत मठ, मन्दिर, भाषा, संस्कृति, परम्परा, मेला, महोत्सव आदिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ। बहुदरमाई नगरपालिकाको ईतिहास, साँस्कृति, मौलिक परम्परा, पर्यटकीय स्थल, विकास निर्माण आदि समेटी डकुमेन्ट्री, तस्वीर, चित्रकथा निर्माण गर्नुका साथै स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरिनेछ।

२६. विद्यालयको पुर्वाधार तथा शैक्षिक वतावरणलाई स्वच्छ, अनुशासित र मर्यादित बनाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने निती लिइनेछ । मधेश विश्वविद्यालयको भौतिक संरचना यथाशक्य चाँडो निर्माण गर्न पहलकदमी गरिने छ ।
२७. नगरपालिकामा रहेको ६ वटा मा.वि. र एउटा नि.मा.वि. विद्यालयहरूमा ICT lab को स्थापना र School Management system Software को प्रयोग गरी सूचना प्रविधिमा आधारित शिक्षण सिकाईको माध्यमबाट शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।
२८. सबै सामुदायिक विद्यालयमा नगरपालिकाको तर्फबाट सरसफाई गर्ने कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२९. न्यून आन्तरिक आय भएका सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक व्यवस्थापन तथा विधुत महशुल भुक्तानी गर्न नगरपालिकाले अनुदान सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
३०. पूर्ण रूपमा अँग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन गराउने सामुदायिक विद्यालयलाई विशेष प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
३१. विद्यालयहरूको कक्षाकोठामा मोबाइल प्रयोग गर्न निषेध गरिनेछ ।
३२. विद्यार्थीहरूको शैक्षिक मुल्याङ्कनमा अतिरिक्त क्रियाकलापको मुल्याङ्कनलाई समेत आवद्ध गरिनेछ । यसका लागि सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा बर्षे भरी अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गर्ने नीति लिईने छ ।
३३. प्रत्येक मा.वि. र नि.मा.वि. मा किशोरीहरूले निशुल्क स्यानिटरी पैड प्रयोग गर्नका लागि छुट्टै Hygiene Room को व्यवस्था गरिनेछ ।
३४. सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गरिनेछ । शिक्षण सिकाई पद्धति र विद्यालय व्यवस्थापनको प्रभावकारिता र गुणस्तरीयतालाई मुल्याङ्कन गरी पुरष्कृत तथा दण्डित गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
३५. यस नगरपालिकाका छात्रा/छात्रहरूलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन आवश्यक कार्यविधि निर्माण गरी छात्रवृत्ति कोषको व्यवस्था गरिनेछ । नगरपालिकाबाट विद्यालयहरूमा पठाईने सशर्त अनुदान अन्तर्गतका कार्यक्रम जस्तै दिवाखाजा, पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति आदीको नियमित अनुगमन गरी कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याईने छ ।
३६. यस नगरपालिकालाई पूर्ण साक्षर नगरपालिका घोषणा गर्न अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
३७. बहुदरमाई नगरपालिकामा सञ्चालन भइरहेको LAB बाट प्रदान भइरहेको सेवालालाई सूचना प्रविधिमा आधारित र थप प्रभावकारी बनाईनेछ । सबै उमेरका क्षय रोगी र कुष्ठ रोगीहरूलाई निशुल्क लैब परीक्षण र नियमित चेकजाँचको व्यवस्था गरिनेछ ।
३८. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सफ्टवेयरको प्रयोग गरी विरामी सूचना व्यवस्थापन, appointment, प्रयोगशाला, स्वास्थ्य बीमा, बिलिङ्ग र भुक्तानी, कर्मचारी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य ट्रेकिङ्ग र सुरक्षित स्वास्थ्य सन्देश प्रवाह लगायतका कार्यक्रम मार्फत स्वास्थ्य सेवालालाई विश्वसनीय र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३९. यस नगरपालिकाबाट USG सेवा प्रदान गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट एउटा डाक्टरको व्यवस्था गरिनेछ । गर्भवती महिलाहरूलाई निशुल्क USG सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
४०. आँखाका विरामीहरूको चेकजाँच गराउन निशुल्क आँखा शिविर सञ्चालन गरिनेछ । प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य शिविर र रक्तदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- ४१.नगरपालिका भित्रका जटिल प्रकृतिका दिर्घरोगी जस्तै:- सबै प्रकारका क्यान्सर, मृगौला, मुटू , मेरुदण्ड सम्बन्धी रोग भएका विरामीहरूलाई दिईदै आईरहेको सेवा सुविधा तथा आर्थिक सहायतालाई निरन्तरता दिईने छ । दीर्घ रोगीहरूकालागि नेपालसरकारबाट दिईदै आइएको उपचार खर्चलाई समयमा नै भुक्तानी गर्ने ब्यवस्था मिलाइनेछ ।
४२. यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विरामीहरूको लागि नगरपालिकाको एम्बुलेन्स सेवालाई थप ब्यवस्थित र सर्वसुलभ बनाउँदै गर्भवती महिलाहरूका लागी निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा संचालन गरिनेछ ।
४३. बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयन गर्ने नीति लिईने छ । ५वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य तथा पोषण अवस्थामा सुधार ल्याउनका लागि आवश्यक पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४४.नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा तथा निःशुल्क औषधीमा नगरपालिकाको तर्फबाट थप औषधी निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराइने छ । ६० वर्ष माथिका दीर्घरोगीहरूको रोस्टर नामावली तयार गरी निशुल्क नियमित चेकजाँच, ल्याब परीक्षण तथा औषधी उपलब्ध गराइनेछ ।
४५. १५ शैयाको नगर अस्पतालको डिपीआर तयार भईसकेकोले त्यसको निर्माणको लागि आवश्यक जग्गा अस्पतालको नाममा दर्ता गराई अगामी आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ मा निर्माण कार्य अगाडी बढाईने छ । यसै आ.व. भित्र नगरपालिकाको थप ३ ठाउँमा birthing centre संचालनमा ल्याइनेछ ।
४६. यस नगरपालिकाका विरामीहरूका लागि निशुल्क रूपमा रगत उपलब्ध गराउन जिल्ला रक्त सञ्चार केन्द्रसँग भएको सम्झौतालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४७. आयुर्वेदिक एवं प्राकृतिक चिकित्सा प्रणालीको विस्तार गरिने छ । आम नागरिकलाई योगाभ्यास र शारीरिक ब्ययाम सहितको सक्रिय जीवन पद्धति अपनाउन प्रेरित गरिनेछ । यसको लागि सबै वडाहरूमा ब्ययामशाला, अरोग्य केन्द्र र योग केन्द्रहरू स्थापना गर्न प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४८. स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वयमसेविकाहरूको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४९. खाली पर्ती जग्गा तथा सडक छेउमा वृक्षारोपण कार्य गरी नगरपालिका भित्र हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
५०. नगरवासीका लागि दिगो, स्वच्छ र शुद्ध खानेपानीको ब्यवस्थापन गर्न आवश्यक योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५१. नगरपालिकामा शुन्य फोहरको अवस्था निर्माणका लागि फोहरजन्य पदार्थको श्रोतमा वर्गीकरण सहित संकलन अभियानलाई अगाडी बढाउन पहल गरिनेछ । फोहर ब्यस्थापनमा 3R (Reduce, Reuse and Recycle) Approach लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
५२. सरसफाई सम्बन्धी ब्यवहारमा परिवर्तन गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५३. लैण्ड फिल साइट ब्यस्थापनकालागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५४. सहकारी संस्थाको दर्ता नियमन र प्रवर्द्धन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिई थप प्रभावकारी बनाईनेछ । साना तथा मझौला व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति वा समुहलाई सहकारीमा आबद्ध गराई आत्मनिर्भर बनाईने छ । सहकारी संस्थाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि एकिकरण गर्ने नीति लिईने छ ।
५५. यस नगर भित्रका किसानहरूलाई आवश्यक पर्ने विउ विजन र रसायनिक मल आपुर्तिका लागि आवश्यकता अनुसार सहकारी संस्थाहरूलाई परिचालन गरिने छ ।

५६. नगर क्षेत्रिभत्रका सहकारी संस्थाहरूलाई CO-POMIS प्रणालिमा अनिवार्य रूपमा आबद्ध गराईनेछ ।
५७. यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको बचत व्याज दर तथा ऋणको व्याज दरमा एकरूपता लयाउने नीति लिईने छ । यस क्षेत्रबाट परिचालन हुने बचत तथा ऋणको सुरक्षाको लागि आवश्यक नीतिगत र संस्थागत प्रबन्ध मिलाइने छ ।
५८. लक्षित वर्गको लागि विनियोजित बजेटबाट संचालन हुने आयोजना र कार्यक्रमहरू सम्बन्धित लक्षित वर्गकै सहभागितामा संचालन गरिने छ। महिला र बालबालिकाका साथ उपमेयर कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
५९. विपन्न तथा पिछडिएका वर्गका महिलाहरूलाई लक्षित गरी समग्र महिलाहरूको सशक्तिकरण र क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिने छ । बालमैत्री स्थानिय शासनको अवधारणालाई संस्थागत विकास गर्ने नीति लिईने छ । बाल संजाल एवं बालबालिकाको क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
६०. सार्वजनिक निकायमा आपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहुँच अभिवृद्धि गर्न सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरूलाई आपाङ्ग मैत्री बनाउँदै लगिने छ ।
६१. जेष्ठ नागरिकहरूको सामाजिक पहिचान , सम्मान एवं सामाजिक सुरक्षामा विशेष जोड दिईने छ ।
६२. दलित एवं आदिवासी/जनजाति , मधेशी , मुस्लिम , पिछडा वर्ग, तेस्रो लिङ्ग लगायतका लक्षित वर्गहरूको हक अधिकारको संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता अभिवृद्धि गर्दै सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
६३. आपाङ्गहरूका लागि सहायक सामाग्री वितरण गर्नुका साथै आपाङ्ग नगर संजाल गठन गरिनेछ ।
६४. बालबालिकाहरूको लागि पूर्ण खोप अभियान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
६५. नगर भित्रका युवा क्लब, बाल क्लब, आमा समुह जस्ता सामाजिक संस्था र संगठित समुहहरूको क्षमता विकास गरी स्थानीय विकास र सामाजिक सेवामा परिचालन गरिनेछ।
६६. बाल विवाह, महिला हिंसा, लागु औषध दुर्व्यसन, छुवाछुत तथा जातीय विभेद लगायत अन्य सामाजिक विकृति नियन्त्रण गर्न विधालय र समुदाय स्तरबाट सचेतना फैलाउन आवश्यक जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यसका लागि स्थानीय सञ्चार माध्यमको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
६७. युवाको हात मेयरको साथ भन्ने नारा सहित युवाहरूको सहयोगी समुह तयार गरिनेछ। यसको लागि प्रत्येक वडामा युवासँग मेयर कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
६८. प्रत्येक वडामा खेलकुद पुर्वाधारको विकास गरी खेलकुद टोलीको निर्माण गरिनेछ र उक्त टोलीहरूलाई आवश्यकता अनुसार खेलकुद सामाग्री वितरण गर्ने नीति लिइने छ। नगरपालिका भित्र स्टेडियम निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
६९. प्रादेशिक, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका खेलकुदमा भाग लिन सफल नगर भित्रका उत्कृष्ट खेलाडी तथा जित हासिल गराउन सहयोग पुर्याउने प्रशिक्षकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न पुरस्कार र सम्मानको व्यवस्था मिलाईने छ ।
७०. बहुदरमाई नगरपालिकाको विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरिनेछ । बहुदरमाई नगरपालिकाका सबै पुर्वधार निर्माणमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनका अवधारणाहरूलाई आन्तरिकीकरण गरिनेछ ।

७१. तत्काल आगलगिबाट बाचनका लागि गाँउ, टोल स्थित पोखरी, तलाउ तथा ईनारहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिने छ । बाढी, आगलागी, चट्याङ्ग, लुह र शितलहरको प्रकोपबाट पीडित भएका असहाय व्यक्ति वा गरीब परिवारलाई राहत वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७२. न्यायीक समितिका सदस्यहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरी विवादको कारवाही र किनारालाई प्रभावकारी बनाइनेछ। प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गरी स्थानीय विवादलाई मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
७३. स्थानीय असल अभ्यासको प्रशारण तथा विकृति विसङ्गति विरुद्ध खबरदारी गरी पार्दर्शीता र उत्तरदायित्व बढाउन स्थानीय सञ्चार माध्यमसँग साझेदारी प्रवर्द्धन गरिनेछ। स्थानीय सञ्चार माध्यम तथा सञ्चारकर्मीहरुको प्रोत्साहनको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७४. यस नगरपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सूचना प्रविधिको उपयोग मार्फत गुणस्तरीय, जनमैत्री र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गरी सेवाको समय र लागत घटाई एवम गुणस्तर अभिवृद्धि गरी पारदर्शीता र उत्तरदायित्व प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
७५. कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गरी कार्य सम्पादनको गुणस्तर अभिवृद्धि गरिने छ । उत्कृष्ट कार्य गर्ने कर्मचारीलाई पुरष्कृत गर्ने नीति लिइने छ । कर्मचारीहरुको सेवा सुविधामा एकरूपता कायम गरिनेछ ।
७६. बहुदरमई नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सार्वजनिक सेवालाई स्वच्छ, निष्पक्ष, पारदर्शी र जनमुखी बनाउन कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ । सबै तहका सेवा करारका कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मुल्याङ्कनको आधारमा सेवालाई निरन्तरता वा भंग गर्ने नीति लिइनेछ ।
७७. यस नगरपालिकाको वडाबाट हुने सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता, राजस्व संकलनको आकार, विकास निर्माणको गुणस्तर र नमुना आयोजनाको आधारमा उत्कृष्ट वडा घोषणा गरी पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
७८. प्रत्येक वडामा कम्प्युटर अपरेटरको ब्यवस्था गरी सुचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
७९. यस नगरपालिकाबाट प्रदान भइरहेको राष्ट्रिय परिचयपत्र सम्बन्धी सेवा अगामी आ.व. देखि पूर्ण रूपमा on-line प्रणालीमा लगिनेछ ।
८०. नगरपालिकाले कार्यसम्पादन गर्दा राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगले निर्धारण गरेको कार्यसम्पादन सूचक, LISA र FRA मा उच्च अङ्क प्राप्त गर्ने गरी प्रक्रिया र कार्यविधि अवलम्बन गरिनेछ ।
८१. विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सुशासन कायम गर्न चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनावाई, वार्षिक समीक्षा, सामाजिक परीक्षण, गुनासो पेटिका र गुनासो सुनुवाई जस्ता सामाजिक उत्तरदायित्वका अभ्यासलाई प्रभावकारी बनाइने छ । प्रत्येक सार्वजनिक निर्माणहरुमा अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक लेखा परिक्षण गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।
८२. उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण हुने आयोजनामा उपभोक्ताको नगद लागत जनसहभागिता सुनिश्चत गर्ने नीति लिइनेछ । निर्माणको गुणस्तर र आयोजनाको मर्मत संभारका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाइनेछ ।

८३. कार्यालयको अनुत्पादक र फिजुल खर्चलाई निरत्साहित गर्दै उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। चालु खर्चलाई पुँजीगत खर्चसँग आवद्ध गरी गैर बजेटरी खर्चलाई न्यूनीकरण गरिनेछ।
८४. वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्दा जनताको आय आर्जन, रोजगारी वृद्धि, पूँजी वृद्धि हुने पुर्वाधार निर्माण, गरिबी निवारण तथा राष्ट्रिय र प्रादेशिक लक्ष्यमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा साधन विनियोजन गरिनेछ। वितरणमुखी कार्यक्रमहरूलाई नियन्त्रण गर्दै लक्षित वर्गको सशक्तिकरणमा जोड दिइनेछ। नगरपालिका तथा वडाबाट वितरण गरिने सामग्री र सहायताको लागि कर्षविधि निर्माण गरी उक्त कार्यविधिले पहिचान गरेको लक्षित वर्ग र निर्धारण गरेको प्रक्रियालाई अनिवार्यरूपमा अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ।
८५. राजस्व सम्भाव्यताको अध्ययनबाट प्राप्त सुझाव अनुसार कर लगाउन सक्ने सबै क्षेत्रको पहिचान गरी नगरबासीहरूलाई बोझ नहुने र सर्वस्वीकार्य हुने करको दर कायम गरी दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ।
८६. वार्षिक रू. १ लाख भन्दा बढी कर तिर्ने कारदाताहरूको अभिलेख राखी निजहरूलाई सम्मान गरिनेछ।
८७. सार्वजनिक खर्चमा कठोर आर्थिक अनुशासन कायम गर्दै शुन्य बेरुजु हुने गरी खर्चको लेखाङ्कन गर्ने नीति लिइनेछ। बहुदरमाई नगरपालिकाको महालेखा परिक्षणबाट देखिएका हाल सम्मको बेरुजु फछ्यौँट गर्न आवश्यक प्रकृया अघि बढाईने छ।
८८. यस नगरपालिकाको ऐन, नियमावली, निर्देशिका र कार्यविधिहरूलाई परिमार्जन गर्दै समयसापेक्ष बनाइनेछ।

धन्यवाद

आ.व.२०८०।०८१ मा यस बहुदरमाई नगरपालिका पर्सालाई प्राप्त हुने अनुदान रकमको प्रस्तावित विवरण

क्र.सं.	निकाय	आय शिर्षक	प्रस्तावित आय रकम	ब्यय तर्फ
१	संघीय सरकार	समानिकरण अनुदान	११९,५००,०००।००	नगरसभाबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू
		सर्शत अनुदान	२०१,०००,०००।००	निर्धारिततोकिएका कार्यक्रमहरू
		विशेष अनुदान	१२,०००,०००।००	निर्धारिततोकिएका कार्यक्रमहरू
		सम्पूरक अनुदान	१५,०००,०००।००	निर्धारिततोकिएका कार्यक्रमहरू
२	प्रदेश सरकार	समानिकरण अनुदान	८,८५६,०००।००	नगरसभाबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू
		विशेष अनुदान	३,०००,०००।००	निर्धारिततोकिएका कार्यक्रमहरू
		सम्पूरक अनुदान	२,०००,०००।००	निर्धारिततोकिएका कार्यक्रमहरू
३	राजस्व वांडफांड	संघीय ७३०५०००० रु.	७६,२६०,०००।००	चालु प्रकृतिका प्रशासनिक खर्चहरू
		प्रदेश रु. ३२१०००००		
४	बहुदरमाई न.पा.	आन्तरिक आय (अन्य निकायबाट समेत)	१०,०५०,५००।००	नगरसभाबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू
जम्मा:			४४७,६६६,५००।००	

आ.व.२०८०।०८१ मा यस बहुदरमाई नगरपालिका पर्सालाई प्राप्त हुने अन्तर सरकारी अख्तियारी अनुदान रकमको प्रस्तावित विवरण

क्र.सं.	निकाय	आय शिर्षक	प्रस्तावित आय रकम
१	सडक बोर्ड नेपाल	सडक मर्मत संभार	(सडक बोर्ड नेपालको निर्णयानुसार)
२	पि.एल.जि.एस.ि प.	सुचना प्रविधि अधिकृतको पारिश्रमिक	५००,०००।०० तलब भुक्तानीका लागि
जम्मा:			५००,०००।००

कुल जम्मा :

४४८,१६६,५००।००